

Azken Artzaren, Azken Atsa (Arnasa)

Asier Legarreta (Kamil)

EUSKERAZALEAK ALKARTEA. BILBAO.
2014ko sari leiketa. Laugarren saria

Joan dan neguan jaió nintzan neu bakarrik nengoan familia batean. Aita ez dot ezagutu, baña oso indartsua eta andia dala esaten eben danak. Ama ostera ona, goxoa eta atsegina zan. Ni lango artz txikitxua, egunero ia iru urtez mantendu eban txeratsu.

Ni jaió nintzan eguna, oso gogorra izan zan, seguru asko kobatik oi baino beranduago urten genduan edurrak urteera zarratu euskun eta.

Lenengo illetan esnea baño ez neban edaten, oraintsu asinaz gaztañak, perretxikoak eta lur azpian bizi diran animalia bigun eta gozoak jaten.

Bizi nintzan lurraldea zoragarria zan, baso zabalak egozan, erreka garden eta eta ur bizikoak egozan inguruan. Mendi tontorrean atxak ikusten nebazan, baña bertara eltzea ezinezko zan.

Amatxuk esaten eustan arreba edo arrebatxua izango nebala, eta ni ori entzutean sano pozik jarri nintzan, lagun egiteko ondo etorriko jatan.

Illabeteak konturatu be egin barik pasatu jatazan. Gogoan daukot, zelan arrantzan joaten giñan ama eta biok,

beko errekarara. Arrantza egitea ez zan bape erraza, amatxuk arrain andiak arrapatzen ebazan, baña nire erpa txikiekaz arraiña ukitu orduko errekan gora joaten zan ieseli. Azkenean bat arrapatu neban, oso txikia zan, baña nik arrapatutako izokiña zan eta goxo-goxo jan neban. Eskerrak amatxuk izokin geiago arrapatu ebazala, bestela a zer gosea!

Beste baten, ordu arte inoz ikusi gabeko animalia egalarriak ikusi nebazan, durundi itzela ateratzen eben egaz egikeran eta gauza goxo eta itsaskorra egiten eben enbor zar baten barruan. A zer tripakadak egin nebazan andik aurrerantzean eztiarekin!

Amak gauza garrantzitsua azaldu eustan goiz eguzkitsu aretan.

- Semetxu, artzak garenez gero, beti ezin geintekoz leku batean egon. Mugitu bear gara arrazoi bi nagusigaitik. Bata, janaria urrituz doan

- lurraldetik alde egitera beartuta gagoz, janaria ugari dagoen lekuetara joan bear dogu ezinbestean. Bigarren arrazoia zera da: artz ar andi bat dabil emendik urrean eta zu ikusten bazaitu min artu zeinke.

Nik orduan:

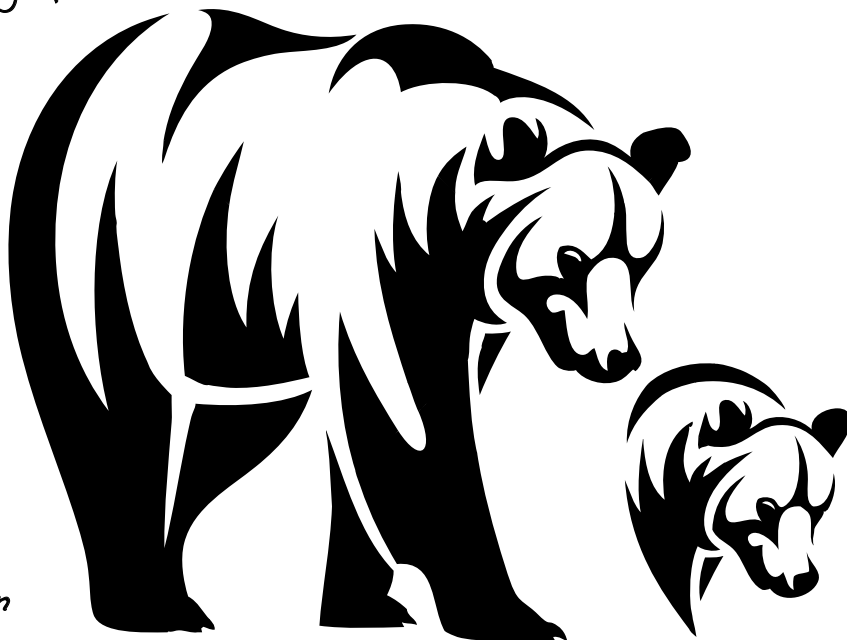
- Ama, ni ondo portatu naz eta zergatik egin bear deust min? Ganera nire aitatzuk defendituko nau...

Amak orduan:

- Badakit, seiñe, baña naturak olan jarri ditu artzarentzako bizi-baldintzak eta guk onartu bear doguz gura edo gura ez.

Bost egun pasa genduzan, ibilli eta ibilli, geratu barik. Goseak amorratzen nengoanean geratzen giñan soillik, gero andik gitxira barriro asteke gure ibillaldi neketsua.

Eldu giñan amari gusetetan jakon leku batera. Ama urtero egoten zan

eta bertan seguru gengozala azaldu eustan. Alatan be, bere ondotik ez aldentzeko inoz, agindu eustan.

Mitxoleten atzetik ibiltzea asko gustetan jatan. Gora eta bera egan egiñaz, kolore biziakaz, ez-oiko era-giña sortzen eban nire begi txiki-txuen inguruan.

Arratsaldea amaituz joiala, egun baten, nire betiko ibillerak egiten nenbillela, galdu egin nintzan, ez nekian amatxoan ondora itzultzen. Azkenik gaua nagusitu zan, bere soñeko baltzaz dana estali eban. Dana egoan illun, eta ordu arte inoz entzun bageko zaratak entzuten asi nintzan.

Aritz zar baten enborra artu neban buru azpian eta bigun eta leor egoan leku batean lo jauzi nintzan seko, neukezan indar apurrak alde egin ostean.

Urrengo goizean bide zidor batetik noiala amaren orroa entzun neban urrinetik. Entzun eta jarraian emon neutson karradereari. A zan poza! Amagaz aurkitu nintzanean, biotzak be ia lekutik urten eustan.

Amatxuk orduan:

- Laztana, oso kexkatuta egon naz zeozer txarra gertatu jatzulakoan. Ganera zuk ez dakizun arazo baten barri emon bear deusut. Geure moduan zutunik dabilen are-rio zuur eta maltzur bat daukagu, gu eurok baino indartsuagoak gara, baña sua puntatik botaten dabean makilla batzuk daukiez eta munduko artzik andiena ilteko gai dira urrinetik. Ez da lenengokoz gerta-

tzen dan egoera bat, zoritxarrez gutariko asko akabatu dabez era beretsuan. Igaz zure aitite izan zan euren jauzi zan azkena.

- Ez gara askorik geratzen eta tentuz ibilli bearra daukagu bizi iraupena ziurtatzeko.

Ni zur eta lur nengoen. Barruan izua eta jakin-mina nastean nabaritzen nebazan. Alde batetik animalia arraro ori ikusi eta ezagutzeko go-goa neukan, baina beste alde batetik, beldur nintzan zer gertatu aal zan ez nekialako demoniño orren aurrean.

Amaren jarduna ia aztuta neukan, urtean zear gauza ugari gertatzen diralako artz txiki baten bizitzan.

Gorputzez ez naz oraindino amaren bestekoa, baina gutxi falta jat. Udagoienean jaki ugari bildu genduzan lo egin bearreko lekuan eta ne-gua lo igaro ostean, bizitza barri bateri asierea emoteko koba zulotik urten genduan, ama eta biok andik gutxira zer gertatuko jakun pentsatu be egin barik.

Pozik gengozan, udabarria zeozer aurreratu zalako, eta beste urte batzutan baño oparoagoa zalako janaria, erleak eten barik egozan ezitia egiten eta gu bien bitartean pozik ezitia goxoa jaten.

Landa batetik bestera pasatzeko, muino batetik igaro bear ginen. Ton-torrean ezin zan geratu, gu maite ez gaituzten begien arriskua egoalako. Zoritxarrez, ez egoan beste biderik.

Alako baten inoz entzun bako animali batzuen otsak entzun neba-

zan eta orregaz batera, sekula etorri ez jatan usaria nagusitu zan nire inguruan.

Amak orduan:

- Korri laztana, txakur zaunkak datozen atx atzetik eta gizakiak ez dira urrin ibilliko, arrisku bizian gagoz.

Esan eta danba! Lenengoz entzun neban gortuteranoiko zarata, jasan ezina gailendu zan gu gengozan lekuan, ama odol putzu baten erdian egoala, bere azken atsa-arnasa jaurti eban.

Egoera estu aren erdian nire ankek abiada izugarria artu eben eta andik gitxira maldan beera desagertu nintzan, atzera begiratzeko asti barik.

Gelditu orduko, nintaz nagusitu zan dardara. Berealako baten konortea galdu eta lur otza lantzandu neban.

Gogoeta au etorri jatan ametsen erara:

"Navajoen izkuntzan artzari, zutik ibiltzen dana esaten jako. Gizakia il eta gero artz biurtzen da, navajo tribuaren siñeskeran. Onegaz batera, lur onetan dagozanean irakatsi batzuk jasoten dabez artzaren gandik, orregatik inoz jateko bear daben baño geiago eizatzen badabe, artzarentzako

izan oi zan gañontzekoa. Gizakia il ostean artz biurtzen da, betiko bizitzarako bidea prestatuz. Artzaren itxuraz abiatuko da gizakia betiko bizitzara."

Ni osterera, gizaki itxurarekin sartu nintzan zirudien paradisuan, apur bat ibili eta nire ama zala esan eustan emakume lirain baten ondora iritsi eta besarkatuaz batera, musuz jan neban nire amatxu laztana.

